

20
28
Dijazat la casa
22 Jan 1935
C. I. I. I.
G. I. I.

28

Regele Ferdinand și Unirea

1934 JANUARI 1935
=====

Ion D. Nistor

Astăzi când Românii de pretutindenea sărbătoresc Unirea, sufletul meu este copleșit de amintirea și frumcășelor și înălțătoarelor cuvinte, ^{cau} ~~ca~~ care ~~marele~~ și în veși slăvit Regele Ferdinand Intregitorul îmi răspundea în ~~19~~ octombrie 1918 la adresa omagială pe care i-o trimiseseam în numele voluntarilor și refugiaților ~~Succo-~~vineni.-

Era tocmai în ajunul ^{unirii} ~~marilor~~ acte de Unire dela Cernăuți și ~~Alba Iulia~~ când nemuritorul Rege îmi răspundea, zicând:

"In momentele acesteia mărețe, când toată suflarea românească ^{se îndreaptă} cu rugi fierbinti și cu voință nestrămutată spre apropiata înfăptuire a visului de veacuri al Neamului Românesc, nu pot decât să mă bucur, când văd cât de tare este între voi credința în ideal, credința în dreptate și credința în virtuțile strămoșești.-

Această credință m'a călăuzit când am luat armele și ea nu m'a părăsit cu toate suferințele și cu toate durerile prin care am trecut.-

Eram sigur că această credință, purtată de milioane de inimi în toate colțurile unde sună dulcele grai românesc, va birui, căci ea netezește orice cale, umplând văile și sfărâmând munții".-

Iată cuvinte de aur, care trebuie să rămână adânc săpate în inima fiecărui bun Român.-

Credința în ideal, credința în dreptate și credința în virtuțile strămoșești a sfărâmat ca prin minune munții despărțitori de neam, ^{ea} ~~sa~~ a umplut văile ^{Milcovului} Prutului și a Molnei și prin farmecul puterii sale izbăvitoare, ^{ea} a unit și a încheșat toate țările române sub adumbrirea aceluiaș Steag și sub strălucirea aceleiași Coroane de țel.-

Credința în ideal a luminat ~~mintea~~ mințea generației dela 1859 care a proclamat Unirea ~~Țărilor~~ ^{Țării} surori Muntenia și Moldova.-

Credința în dreptate a dat tăria sufletească Românilor

subjugați din Ardeal, Bucovina și Basarabia de a suporta cu răbdare umilințele asupriterilor precum și uzurparea și nesocotirea străvechilor lor drepturi Naționale.-

Credința în virtuțile strămoșești a alimentat ~~izvorul~~ izvorul de apă vie al nădejiilor lor, la care ei își potoleau merau setea de libertate și la care își ~~alinau~~ ^{îngănau} pururea dorul de frați.-

Sbuciumările din trecut și nădejiile într'un viitor mai bun ne uneau pe toți în jurul aceluiaș ideal.-

Zădărnicierea procesului de organizare și închezare politică a numeroaselor cnezate și voevodate de dincolo de munți prin năvălirea năprasnică a ~~ungurilor~~ ^{ungurilor} și prin instalarea stăpânirii lor asupra pământului românesc, ca și detrunchierea Bucovinei și Basarabiei din corpul puternic și viguros al falnicei Moldove, n'a slăbit credința noastră în ideal, ci din potrivă desconsiderarea și călcarea în picioare a sfintelor noastre drepturi asupra acestor ~~țări~~ ^{țări} ne-a făcut să dorim cu ~~atât~~ mai multă ardoare și să luptăm cu mai mare îndârjire pentru mântuirea lui înfăptuire.-

În zilele triste și posomorâte ale îndelungatei noastre captivități maghiare, austriace și moscovite, idealul lucea mai viu și mai luminos, căci idealul naște din suferință, precum și aurul prin foc se alege.-

Sub raport politic uzurparea ~~suveranității~~ ^{suveranității} ~~naștră~~ dreptului nostru de stăpânire asupra Ardealului ca și răpirea Bucovinei și Basarabiei n'a însemnat alta decât o destrămare geografică și o simplă rășuire de hotar.-

Înlocuirea vulturilor dela Tisa și a bourilor dela Ceremuş și Nistru prin pajurile nesățioase ale Habsburgilor și Romanofcilor ^{na} însemnat ^{deși înlocuirea nepermula ci} doar tragerea de hotare nelegiuite în largul moșiei noastre străbune.-

Înlocuirea semnelor de hotar n'a tulburat ~~însă~~ ritmul armoniic și unitar al gândirii și simțirii naționale ce se închegase de veacuri între fii aceluiaș neam de dincoace și de dincolo de munți până la Nistru și Tisa până la Dunăre și Marea ~~albăstră~~ ^{albăstră}.-

Si cu drept cuvânt, fiindcă liniile de hotar trase cu

silnicie nu pot împiedica ramurile acelorăș arbori de a se atinge și nici curma împletitura rădăcinilor care de veacuri își sorb seva din viață din bogăția aceluiaș pământ.-

Mai presus de hotarele vremelnice stă comoara de datini și tradițiuni comune în care un neam și-a înmagazinat durerea și bucuria, jertfa și izbânda .-

Simțul de solidaritate Națională a luptat biruitor contra tuturor atacurilor și loviturilor. El s'a afirmat mereu în rezistență dărză contra împilatorilor și în protest necontentit contra încălcărilor de ~~drepturi sfinte, moștenite de la străbuni~~

Simțul de solidaritate națională și conștiința de neam s'a manifestat puternic în scurgerea veacurilor.- Descălicătorii de pe podișul transilvănean extinsă organizația politică românească până la Nistru și Dunăre, pentru ca la rândul lor, ^{românii în} ~~descălicătorii~~ să sară în ajutorul conaționalilor rămași sub stăpânirea ungurească.

Stefan cel Mare, Petru Rareș dar în deosebi Mihai Viteazul au tras sabia pentru afirmarea și făurirea unității politice a neamului. *Un document descoperit decurând anului 1913*

Iar când conștiința națională începu să se afirme și prin scrisul românesc bălgradul transilvănean se luă la întrecere cu Iașiul lui Vasile Lupu și Bucureștii lui Matei Basarab pentru făurirea unei limbi literare comune ale cărei cuvinte ca și moneda ~~sa joale circula liber dincolo și dincolo de granițe~~ *la care trebuiau să aibă circulație pretutindeni și totdeauna.*

Simțul solidarității naționale și conștiința de neam s'a manifestat puternic și cu îndrăsneală la 1848 când inimile Muntenilor și Moldovenilor, ale Ardelenilor și Bucovinenilor bătău la unison și acelaș gând stăpâna sufletele la Islaz ~~ca și~~ la Iași, la Blaj, ~~ca și~~ la Lugoj ^{și} la Cernăuți, ~~ca și la Cernăuți.~~

Aceiași solidaritate s'a afirmat activă și la Plevna, când alături de dorobanțul român luptau vitejește și voluntari ~~din~~ *Ardeal și Bucovina.*

^{națională} Aceiași solidaritate s'a manifestat în mii de cazuri și în cursul războiului mondial și ea a găsit poate cea mai tragică și sguuitoare expresie în gestul eroic a celor doi soldați bucovineni, executați în vara anului 1917 la Satu-Lung

cu Mihail Kitoagul Tratat în Marea 1800 la Viena
cu delegatul regelui polon Sigmund al III-lea
murica Tutusca barița române sub sceptrul rei.
Murica Kuntzici, Traankovara, și Koltovci
ce paralele sursele dela țiglaia, Calalea-
seba, Ghilia, Armatul și dicit Oceacornul
deni repinnea Transistorua, formore atea
obiectul balaloveln deplomatice ce Polnia,
ce ce ardeia accada murie, cu captivitat
ca deupa moarta lui Mihail Kitoagul, accata
Romane de aore și traci ce fecer polon
ceiepa a fiului sau Nicolai.

Cefmunt accelui prehos document isto-
ric arata că planul murici luițes Romai.
niler sub mur țoiaș și sceptru, nu este
o plan murice moderna, ce ce credeau
muri, ce ca murice saliaș și planul
de realizari polelice de marele și
vitegelui domu.

lângă Braşov și înmormântați în groapa ~~deparie~~ ^{separat} de ei însă și pentru să refuzaseră de a descărca arma ucigătoare împotriva ~~religiilor~~ ²² fraților români din Vechiul Regat.-

Cine înțelege să ~~frunzărirea~~ ^{ta lăcușoara} cu atenție paginile istoriei române ușor își va putea da seama că nici Regii maghiari Ungariei, nici sfoțnicii Mariei Terezei și cinovnicii Tarului Alexandru I-Iul, ^{nu s'au călătorit} că conștiința națională și instinctul de rasă nu se pot stinge.-

Mai presus de poftele și ambițiunile teritoriale stau legile firei pe care nici o putere din lume nu le poate nici modifica și nici distruge.-

Din vremurile cărunte ale bătrânului Herodot și până în zilele noastre Tisa și Oltul, Prutul și Nistrul își urmează cursul lor spre Dunăre și Mare și numai oameni încolțiți de ambițiuni deșarte și chinuți de nepotolite poftes de cucăriri teritoriale își puteau închipui că cursul de multe ori milenar al acestor râuri s'ar putea abate când-va spre Budapesta maghiară sau spre Petersburgul Moscovit.-

Apele acestea ca și oamenii care de veacuri sălășluiesc în văile lor își continue cursul lor neabătut, străbătând pământul vechei ^{ele} ~~stat~~ ^{ce mi-a} ~~stat~~ ^{romani} Daciei rămasă ~~moștenire~~ ^{moștenire} dela străbuni, ~~aparat~~ ^{separat} cu vitejii de ai noștri care i-au imprimat caracterul specific al ~~priceperii și hărniciei~~ ^{romanelor} ~~românești~~.

Năzuințele noastre spre ideal erau cu atâta mai puternice și mai vii cu cât ele porneau din nestrămătata credință în dreptatea cauzei noastre.-

Instrăinarea Ardealului ca și răpirea Bucovinei și a Basarabiei s'a făcut în dauna neamului nostru prin ademenire, teroare și crimă.-

Actele acestea s'au săvârșit fără ^{dar} ~~consimțământul~~ ^{consimțământul} străbunilor noștri. Poporul român ~~ni s'a arătat~~ ^{ni s'a arătat} rob și desbrăcat de drepturile sale firești, n'a încetat nici odată de a protesta contra încălcării acestor drepturi și de a le revendica, chiar cu arma în mână de câte ori se ofereau ocaziuni prielnice.-

Horia, Cloșca și Crișan au murit pe roată pentru îndrăzneala lor de a fi revendicat drepturile ~~lor furate.~~ *negmului lor.*

Samoil Klein, Gheorghe Sincai și Petru Maior au fost amenințați ~~cu spânzurătoare~~ *cu arși* pentru curajul lor de a fi scoși la iveală actele istorice pentru dovedirea ~~imposibilității~~ *indescriptibile* noastre drepturi asupra Ardealului.

Avram Iancu ~~și alții~~ *și alții* și străbunii săi au luptat și s'au jertfit pentru ~~redobândirea~~ *afirmarea* acelor rași drepturi răpite.

~~La răpirea Bucuriei~~ *Contra* răpirei Bucovinei s'a ridicat într'un glas domnitorul, clerul, boerimea și poporul.

Dar acel glas de protest a fost înăbușit de melodia adormitoare a aurului sunător ~~de strălucirea orbitoare a briliantelor~~ *de* ~~dope tabachera de mită și de gamățul de moarte a Voevodului~~ decapitat mișelește chiar în noaptea fatidică, în care la Cernăuți generalii Mariei Terezei se desfătau la zaiafetul jurământului de credință pe care ei îl storseră unei populațiuni desbrăcată de drepturile ei firești de a se rosti liberi ~~în~~ *impo-* ~~triva răpirii.~~ *triva răpirii.*

Răpirea Basarabiei a aruncat zăbranicul de jale asupra Moldovei întregi ~~iar jalea despărțirii a umplut văile~~ *și căuata de valurile trupele* Nistrului.

Ca și Grigore Ghica astfel a fost decapitat și Dumitruche Moruzzi pentru ca ~~crimela~~ *crimela* politice să-și găsească ispășitori ~~în fața celor ce le au comis.~~ *în fața celor ce le au comis.*

De sute de ani strălucea pe frontispiciul Hofburgului din Viena cuvintele: "Justitia regnarum fundamentum" dar înțelesul adânc al acestor cuvinte a fost mereu nesocotit și la Viena și la Petersburg și de aceea aceste imperii s'au părbușit sub povara crimelor și nedreptăților lor, iar popoarele subjugate și neîndreptățite și-au redobândit libertatea.

Polonezii, Cehoslovacii, Jugoslavii, națiunile baltice și noi Românii prin actele de Unire dela Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia am devenit o țară și un pământ dela Nistru până la Tisa și din munții Maramureșului până la Balci și Erenéw

La silințele noastre firești pentru ideal și la credința neștrămutată în dreptatea cauzei pe care o apărăm se întovărășește în mod armonic și încrederea noastră neclintită în virtuțile strămoșești, din care a isvorât acea neprețuită comoară de gândire și simțire românească pe care o vedem afirmându-se așa de frumos în creațiunile noastre de artă și știință.- Sub puterea creatoare a acestor virtuți moștenite Tara noastră a putut primi pecetea spiritului creator românesc.-

Dela un capăt la altul, Transilvania și Banatul sunt presărate de urmele ^{veștile ale} străvechii civilizații strămoșii romane, care a fost nesocotită sub stăpânirea străină dar care astăzi a intrat într'o epocă nouă, în epoca renașterii românești ^{precum a cele} pe toate ~~tărâmurile~~ ^{lucrările dela Samuș} de manifestare artistică și literară.- Stăpânirile străine din Ardeal, Bucovina și Basarabia nu s'au putut înțelege spiritul și climatul cultural al acestor provincii ^{românești}.

Ele n'au putut desluși niciodată șoptele tainice ale codrilor noștri seculari și nici farmacul murmurului mângâietor al isvoarelor ^{noastre de muzică} din munți. Ele au trăit în veșnică vrășmășie cu spiritul românesc care de veacuri sălășluște pe aceste meleaguri și pe care le-a imprimat caracterul specific al individualității ^{noastre} etnice românești.

S'ar părea că operele de artă n'ar primi nimic vizibil din atmosfera și mediul ce le înconjoară din tradițiunile locale care le inspiră. În realitate însă creațiunile de artă și poezie își primesc inspirațiunea lor din ^{ambianța} mediul cultural și artistic din care iau naștere, asemenea plantelor care sorb hrana lor din văzduh și din îmbelșugarea pământului în care ași adâncese rădăcinile.-

Iată deci cum a înțeles Regele Ferdinand să exprime în cuvinte plastice puterea credinței în ideal, în dreptate și în virtuți le strămoșești.- Pe ~~acești trei stâlpi trainici și rezistenți ale~~ ^{această triadă temelie au fost înălțate} ~~în trecut~~ ^{ca} ~~și formează suportul ei cel~~ ^{mai sigur} mai sigur în viitor.-

Pătrunși de însemnătatea acestor principii românii n'au pierdut nici odată nădejdea că ceasul ~~mănuirii~~ ^{mănuirii} mântuirii așteptat cu atâta dor și suferință va suna și că moștenirea noastră străbună, brăzdată vremelnic de hotărârile nelegiuite se va reîntregi și că astfel va sosi vremea când țările române dela Nistru până la Tisa și din Carpați până în Balcani se vor uni într'un singur stat./.

național, liber, puternic și creator.-

Si iată că în clipele istorice hotărâtoare, când după sfortări și jertfe ^{capre omarelle.} uniașe din partea României Mici unită la 1859 și a puternicilor nobililor și aliați, s'au întronat în lume principiul de dreptate și ^{libertate} umanitate pentru toate neamurile, și, când în urma loviturilor zdrobitoare din ^{afară} afară monarhia austro-ungară ^{cu} a fost ^{cu} sgduită din temelii ~~și~~, și ~~când în urma luptelor interne colosul~~ ^{rus} s'a prăbușit a sunat și pentru noi ceasul izbăvirii.-

Românii din Basarabia, Bucovina și Transilvania întruniți în Congrese Naționale la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia au votat cu elan și însuflețire Unirea tuturor Țărilor Române cu Regatul României și astfel neamul nostru s'a întregit în străvechile sale hotare etnice și istorice.-

Mai rămânea ca actul Unirii să primească recunoașterea internațională la Conferința de Pace din Paris.-

Prin grija și stăruința, marilor patrioți români s'a obținut și această recunoaștere prin tratatele de Pace dela Saint Germaine și Sévres.

Sărbătoarea Unirii este un bun prileș de reculegere și de reflecțiuni. Să ne folosim deci de această sărbătoare pentru a ne primeni sufletele și a ne oțeli puterile pentru munca ce trebuie să o ducem pentru consolidarea și desăvârșirea unirii.-

În clipele acestea senine, gândul nostru învâluie cu dragoste și recunoștiință memoria Marelui Rege Ferdinand, desrobitorul Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei și întregitorul Patriei Române.-

Larga noastră mulțumire și recunoștiință trebuie să cuprindă și pe toți sfetnicii dispăruți ai ~~Marelui~~ Monarh precum și marea ceată a eroilor care au luptat și și-au jertfit viața pentru înfăptuirea Romniei Mari și pentru împlinirea visului de aur al părinților noștri.-

Pilda vieții lor trebuie să rămână pentru toate generațiile un nobil îndemn ^{de} pentru dragoste și muncă pentru binele patriei și propășirea neamului.-